

נזירות ובל תאחר / ג:

במהות גדר נזירות מצאנו כמה הסברים באחרונים:

א. **המהרי"ט** (ח"א סימנים נג-נד. מובא באבני"מ שו"ת סימנים טו, כב) סובר שהאדם בדיבורו מחיל על עצמו קדושה והתורה קבעה שמי שיש בו קדושה זו חייב באיסורים מסוימים. נפק"מ למשל לדעה זו שאדם שהתפיס בין נזיר לא חל הנדר כי נחשב שהוא התפיס בדבר האסור ולא בדבר הנדור.

ב. **המהריב"ל** (מובא באבני"מ הני"ל) סובר שנזירות היא כמו נדר רגיל שהאדם אוסר באיסור חפצא את כל היין שבעולם וכו'. ולכא' קשה על שיטה זו איך שייך לומר בטומאה ובתגלחת איסור חפצא הרי הם דבר שאין בו ממש וגם לא ברור איזה חפץ בדיוק נאסר¹.

ג. ויתכן שקושיות אלו על המהריב"ל הם שהובילו את **הרדב"ז** ח"ג סימן תתקנ"ד (מובא בגליוני הש"ס בדף ב:) לחלק ולומר שהיין נאסר באיסור חפצא ואילו תגלחת וטומאה הם איסור גברא. אך עיי"ש בגליוני הש"ס שמקשה עליו, למה לא לומר שהכול הוא איסור חפצא, ולגבי טומאה נאמר שכל המתים שבעולם הם חפצא אסורה לעניין מגע ומשא, ולגבי תגלחת נאמר שהשיער הוא החפץ שנאסר. ולכא' לפי דבריו ניתן ליישב את השאלה ששאלנו על המהריב"ל לגבי טומאה, אך נראה שדבריו קצת קשים כי גם אם נאמר שכל המתים אסורים לעניין מגע ומשא, מה נאמר לגבי אוהל המת שהרי לנזיר אסור להיכנס לאוהל המת, וקשה לומר שהמת אסור בחפצא בצורה כזו שלנזיר יהיה אסור להיכנס כשמת באותו הבית ולגבי דבריו על שיער כבר הקשינו לעיל.

ד. שיטה נוספת היא של **המהרי"ב** (מובא באבני"מ הני"ל) שהאיברים של האדם נאסרים באיסור חפצא דהיינו פיו נאסר לשתיית יין, שערו לגילוח וכו'.

ה. מצאנו גם דעה ב**שיטמ"ק** בדף יז. ד"ה מתניתין שנזיר זה איסור גברא כמו שבועה (ואמנם האבני"מ בסימן כב מייג שתי דעות אלו אך בסימן טו חילק ביניהם וכן מלשון המהרי"ט נראה שזה שונה וכן מוכח מקושית גליוני הש"ס ואכמ"ל).

ו. שיטה אחרונה אליה נתייחס היא שיטת **הגרש"ש**² שבשונה מכל שאר הדעות הסוברות שהאדם מחיל על עצמו משהו עיי' דיבורו(דהיינו שזה כמו שאדם מקדיש ב"הרי זו") טוען ר' שמעון שבדיבור האדם מקבל על עצמו להתנהג בפרישות מהיין ומכל הדברים שאסרה תורה לעניין נזיר (בשערי יושר הוא משווה קבלה זו לקבלה של תענית) וקבלה זו היא כמו נדר לקיים דבריו, והתורה הזהירתו שאם לא יקיים את דבריו אלו מלבד האיסור דבל יחל הוא יעבור גם בלאווים מיוחדים על יין וטומאה (לפי דבריו נדר של נזירות הוא כאדם האומר "הרי עלי").

¹ וא"ת שהחפץ שנאסר הוא השיער אז זוהי דעת המהרי"ב דלקמן, ולמה לחלק בין השיער לשאר האיסורים דהיינו שאם המהריב"ל מודה למהרי"ב בשיער אז שיודה לו לגבי הכול.

² מבוארת בעיקר בחידושים על נדרים (סימנים ד, ה) וכן ישנם כמה אזכרות לכך בשערי יושר במקומות שונים.

ניתן לחלק את שיטות אלו לשלושה דרכים עיקריות :

1. רדב"ז+מהרי"ב - החלת איסורים.

2. מהרי"ט - החלת קדושה.

3. הגרש"ש - קבלה להתנהג בלא חלות.

ננסה לראות כיצד הם מתיישבים בגמרא ובראשונים.

הגמ' שואלת "בל תאחר בניירות היכי משכחת לה" ועונה (דלא כהבנת ר"ת והי"מ שברא"ש) "לא איפטר מן העולם עד שאהא נזיר".

הרא"ש בפירושו מסביר שהבל תאחר הוא : ש"מן ההיא שעתא ראוי לו **לקבל** עליו נזירות מיד... הלכך כיוון דראוי **לקבל** עליו נזירות לאלתר, אם ישהה נזירותו ג' רגלים עובר בבל תאחר" ובתחילת דבריו הוא אומר "אבל הכא כל כמה דלא אמר **הריני נזיר**, לא חלה עליו נזירות". מבואר בדבריו שהב"ת הוא על קבלה מחודשת בלשון מעולה של הנזירות.

לכא' דברים אלו קשים על שיטת הגרש"ש, שהרי לשיטתו כל נזירות מורכבת מקבלה והתחלת ניהוג מעשים, רק שבד"כ כשאדם מקבל על עצמו נזירות ולא תולה זאת בזמן, אז בתוך הקבלה "מונחת" ההתחייבות להתחיל מיד וכיוון שיש עליו חיוב לנהוג מעשי נזירות אז חלה עליו קדושה. מטרת תירוץ הגמ' היה להבדיל בין הקבלה לשלב של המעשים בפועל, שיהיו תלויים ברצונו, וא"כ לשיטתיה אין שום פגם בקבלה, והב"ת היה צריך להיות על תחילת ניהוג מעשי הנזירות (בלי צורך לקבלה נוספת).

וכן מוכח מדברי הגרש"ש עצמו שלגבי האוקימתא של נזיר בביה"ק (יבואר עוד לקמן), התקשה בדברי הר"ן והרא"ש שמצריכים קבלה מחודשת ביציאה מביה"ק, ודחק, שדבריהם הם לאו דווקא. וזאת משום דלשיטתיה אין צורך בקבלה מחודשת, מכיוון שהיא קיימת בדבריו הראשונים ואין בהם שום פגם, אלא שכל מה שחסר כדי שהנזירות תחול הוא התחלת ניהוג מעשים, וא"כ צ"ע איך יסתדר עם דברי הרא"ש הלל³.

ולכא' דברי הרא"ש קשים גם לדברי המהרי"ט והמהרי"ב, כי ממ"נ, אם חלו כתוצאה מאמירתו הקדושה או האיסורים אז אין ב"ת אלא בל יחל, ואם הם לא חלו אז מכח מה יש עליו ב"ת, הרי זה כאילו הוא ניסה להקדיש בהמת חברו שזה לא חל ואינו מחויב ליקח ולהקדישה עוד?

אך לדבריהם אולי אפשר לתרץ, שהרא"ש למד כמו התירוץ הראשון בתוס', דהיינו ש"לא איפטר מן העולם עד שאהיה נזיר" הכוונה היא עד שאקבל נזירות, וא"כ בזה מיושבים דברי הרא"ש לשיטתם של המהרי"ט והמהרי"ב, כי עניין הקבלה הנוספת זה גופא מה שהם נדרו.

ומיושבת בזה גם קושיית הגרש"ש, כיוון שקושייתו נבעה מכך שלא יכול להיות מושג כזה, שהקדושה תחול לזמן לא מוגדר, אך לפ"ז הוא לא החיל בדיבורו הראשון שום דבר, אלא רק קיבל על עצמו לנדר נזירות.

יש לשאול מה יענה התרוץ הראשון בתוס', שעל פיו ביארנו את דברי הרא"ש, על קושיית התרוץ השני של תוס', דהיינו איך זה נקרא ב"ת דנזירות, הרי זה בל תאחר דנדרים, דרק נדר לקבל נזירות ואין נזירות עדין?

³ וזאת תימה גדולה שהוא לא התייחס לדברי הרא"ש האלו ורק התייחס לדברי הר"ן והרא"ש בביה"ק.

וידוע לבאר עניין זה ע"פ **החקירה** על מה קאי הלאו של 'בל תאחר', דהיינו על מה התורה באה לאדם בטענות שהוא מאחר. האם הטענה היא על כך שהוא לא קיים את דיבורו, או שהתורה דורשת שהוא יבצע את מה שהוא קיבל על עצמו (ז"א האם האיחור הוא על הדיבור או על התוצאה).

אם נסביר כמו הצד השני אז יובן, כיוון שהוא קיבל על עצמו לקבל נזירות, אז טענת **התורה** היא על הנזירות, למה הוא לא מבצעה, ולכן שפיר הוי ב"ת של נזירות, דלא איכפת לן מהדרך אל התוצאה, אלא מהתוצאה בעצמה- נדר או נזירות.

אך ר' **שמואל רוזובסקי** בחידושו לא מקבל שידוך זה בין הרא"ש לתירוץ הראשון בתוס', כתוצאה מסתירה בדברי הרא"ש. ר' שמואל מקשה, שכאשר אדם נודר בכה"ג, אז מיד כשמקבל על עצמו נזירות הוא מקיים את נדרו גם אם הוא ימות בתוך ימי נזירותו, כי כל נדרו היה לקבל נזירות והוא קיבל. וברא"ש מבואר שאם מת בתוך ימי נזירותו הוא לא קיים את נדרו, ורואים זאת מכך שכתב "ואפילו מאן דפליג... ואמר לא חיישינן שמא ימות, הכא לזמן מרובה דלימי נזירות חיישינן". כלומר שאם ימות קודם השלמת ימי נזירותו הוא עובר על נדרו וכל ימי הנזירות הוי זמן מרובה ולכן חוששים למיתה, וא"כ אז מוכח שלדעת הרא"ש הנדר הוא להיות ולהשלים נזירות ולא רק לקבל.

ולכן כתב לבאר בדרך אחרת את דברי הרא"ש שלפיהם תובן שיטת הגרש"ש ותובא לקמן בעז"ה.

ביאור שיטת הר"ן

פשט דברי הר"ן מורים שהוא למד בשונה מהרא"ש, מכיוון שהוא לא מזכיר את עניין הקבלה וכן משמע מלשון הרשב"א. דברי הר"ן אלו יסתדרו היטב עם דברי הגרש"ש, שלא צריך קבלה נוספת מכיוון שהייתה בהתחלה קבלה מעולה, וכל מה שחסר זה רק התחלת ניהוג מעשים, וע"ז קאי הב"ת שיתחיל לנהוג בנזירות. וכך אכן מסביר הגרש"ש בסימן ה' וז"ל "וענין נדר זה אינו מגופי הנזירות... אלא הוא ענין נדר ככל הנדרים **מה שאינו פועל חלות של נזירות**, ורק אם ירצה לקיים נדרו **אין צריך לקבלת נזירות דכיון שאם יתחיל בנזירות יתקיים נדרו הראשון**... והכא אינו מחוייב לנדור רק מחוייב לקיים נזירות, ושמאחר הוא מאחר נזירות עצמה".

דרך זו של הר"ן קשה לכא' על דברי המהרי"ט והמהרי"ב, כי איך יכול להיות שיש ב"ת על הנזירות, הרי ממ"נ אם זה חל רק שזה לא מבורר על איזה זמן אז הוא צריך להיות נזיר מספק, ואם זה לא חל, אז מכוח מה הוא מחוייב בב"ת ליצור נזירות (= קושיית הגרש"ש), ומוסיף ר' שמעון ואומר שדוחק לומר שנתפסת בו קדושה כזו, שיהיה נזיר בזמן מן הזמנים, כי כל קדושה היא שהחפץ נשתנה עכשיו ובכה"ג (הוא מקשה את זה על שני התירוצים בגמ') לא נשתנה הדבר עכשיו שהרי האדם מותר בכל דבר.

הקה"י (ג,ב) מביא את דברי הרא"ש ואת דברי התוס' בתירוץ השני, ומסביר שדברי הר"ן סתומים ואפשר לבארם גם על דרך הרא"ש וגם על דרך התוס'.

דרך הרא"ש - כמו שביארנו לעיל, ויוצא לפ"ז שגם הר"ן מצריך קבלה. אמנם הסבר זה קצת קשה בלשונו של הר"ן מכמה סיבות:

1. הר"ן לא מזכיר אף מילה על כך שצריך קבלה

2. אדרבה נראה לכא' מלשונו אחרת שכתב וז"ל "דהכי קאמר הרי עלי למנות נזירות בענין שלא יהא חשש בדבר שאשלים נזירותי קודם שאיפטר מן העולם", ומבואר לכא' שלא צריך לקבל מחדש, אלא רק צריך שישלים את הקבלה הראשונית ע"י תחילת ניהוג מעשי נזירות

3. וכן קשה שבאוקימתא של ביה"ק הוא מזכיר את עניין הקבלה, ואם סבר שגם כאן צריך קבלה היה לו לפרש זאת כאן.

דרך התוס' - פירש שכוונתם היא שהאדם קיבל נזירות עכשיו על זמן שיבחר, ובזמן זה יוברר למפרע שעל אותו זמן כבר נדר, ובלשונו: "שקיבל נזירות עכשיו על זמן שיבחר לנהוג בו נזירותו, וכשאינו בוחר שעה זו איננו נזיר רק מאחר הוא מלקיים קבלתו, דנהי שקיבל עליו כבר נזירות, מ"מ זמנו לא קבע ותלאה בלכשארצה". ולכא' על אפשרות זו בדיוק הקשה הגרש"ש!

ויש ליישב, כי קושיית הגרש"ש אם נשים לב ללשונו, היא רק על עניין הקדושה, שכתב שזה "דוחק שנתפסת בו קדושה... דכל קדושה וכו'" ואפ"ל שהקה"י דיבר רק על איסורים, דהיינו כמו המהרי"ב, ולפי דרך זו המהרי"ט לא יסתדר עם דברי הר"ן.

ובאמת יש כמה מקומות שמהם נראה שהר"ן למד דלא כהמהרי"ט:

1. הר"ן (ג: ד"ה 'אמר מר') שואל וז"ל: "וקשיא לי כי היכי דמוקמי בנזירות בל יחל האמור בנדריס נוקי נמי בנדריס בל יאכל האמור בנזירות", ולכא' תמוה איך שייך האיסור "בל יאכל" שאוסר על הנזיר לאכול ענבים וכו' אצל נדריס? אלא שזה לכא' תלוי בהבנה מהי נזירות. אם הר"ן למד כהמהרי"ט, אז באמת לא מובן מה הר"ן שואל כי האיסור "בל יאכל" הוא איסור שהתורה החילה על מי שקדוש בקדושת נזירות, שהפריע לתורה שאדם כזה יאכל ענבים וישתה יין, וא"כ לא שייך להעתיק איסור זה לנדריס. אך אם הר"ן למד כהמהרי"ב אז ניחא, מכיוון שלפי הבנה זו כשהתורה אמרה "בל יאכל" הפריע לה שהאדם עובר על מה שהוא קיבל, (דהיינו שהוא אוכל משהו שהוא אמר שהוא לא יאכל אותו) כמו בל יחל, וזוהי כוונת הר"ן באומרו "נוקי נמי בנדריס בל יאכל האמור בנזירות" שגם בנדריס תגיד שהתורה אסרה על האדם לאכול את מה שהוא קיבל על עצמו לא לאכול (וכן לגבי שאר דברים שלא קשורים לאכילה כי העיקרון הוא שלא תעבור על דיבורך).

2. הגמ' (ג:): ושאלת "בל יחל דנזירות היכי משכחת לה" ומסביר הר"ן ששאלת הגמ' היא היכי משכחת לה בל יחל לחודה שכמו שבנדריס יש בל יחל לבד אז כך גם מחפשים בנזירות. לעומתו מסביר המפרש ששאלת הגמ' היא, שאין לאו של בל יחל אלא רק בל ישתה.

השלמ"נ מסביר את המפרש, שבהו"א הגמ' למדה כמו המהרי"ט, ולכן שאלה שכאשר הנזיר אוכל ענבים או שתה יין אז הוא עובר רק על בל יאכל ולא על בל יחל, שהרי האדם לא הוציא מפיו שום דבר לאסור עצמו ביין וענבים אלא רק קיבל על עצמו קדושת נזיר, והתורה גזרה עליו את האיסורים, ולכן לא שייך איסור בל יחל. ולעומת זאת בתירוץ, הגמ' הבינה כמו המהרי"ב שכאשר הוא אומר הריני נזיר הוא כמי שמפרש בדיבורו לאסור על עצמו כל הנך ג' דברים, ושפיר עובר על איסור בל יחל ובל יאכל. כל זה ניחא לדברי המפרש, אך הר"ן שלא למד כהמהרי"ט היה צריך לידחק ולפרש אחרת.

3. הר"ן (ד: ד"ה 'יתיני במה מצינו') כתב שידות נזירות בעי היקש ולא ילפינן במה מצינו דאין עונשים מן הדין. ולעומת זאת בדף ו: לגבי קידושין למד הר"ן ידות בבמה מצינו.

אם הר"ן למד כדברי המהרי"ט, אז למה הבדיל בין נזירות לקידושין, הרי בשניהם הוי חלות איסורים של שמיים, אך אם למד כהמהרי"ב ניחא, מכיוון שבקידושין האיסור חל משמיים לעומת נזירות, ששם האדם בדיבורו מחיל את האיסורים. ולכן מוכרח דהר"ן סבר דנדירים האיסור בא כתוצאה מהאדם, ושפיר שייך להקשות אין עונשים מן הדין, אבל בקידושין שהתורה היא שמחילה את האיסור, לא שייך לומר 'אין עונשין מן הדין', כי העונש אינו על מעשה האדם שנלמד בבמה מצינו, אלא על תוצאת הדבר שהיא חלות שמיים- אשת איש גמורה⁴.

נזירות בבית הקברות

תירוץ נוסף לשאלת הגמ' הוא שנזר והוא בבית הקברות (וננסה להתייחס להבנת הגמ' גם בהו"א וגם במסקנה דהיינו הדעה החולקת על מר בר רב אשי ודעתו). בהו"א של הגמ' היא מבינה שהנזירות לא חלה, ואומרים הראשונים שביציאתו משם הוא צריך לקבל נזירות מחדש(הר"ן והתוס' וכו'). כבר הזכרנו את דברי הגרש"ש שאמר שדבריהם שצריך קבלה הם לאו דווקא, אלא כל כוונתם היא שהנזירות לא חלה ממילא כאשר הוא יוצא אלא שצריך התחלת ניהוג מעשי נזירות. אבל לכא' הדברים קצת קשים שהרי **התוס' בנזיר** דף טז: מביא את דברי המפרש שאומר שביציאתו צריך קבלה מועטת, ונראה שהוא עצמו לא סובר כך אלא שצריך קבלה רגילה.

ולכא' לפי דברי הגרש"ש לא מובן מה המחלוקת שלהם שהרי כל מה שצריך זה להתחיל במעשי נזירות ואעפ"כ נראה שיש מחלוקת ראשונים? וצריך לומר⁵ שענין הקבלה שעליה מדברים הראשונים היא בשביל לתת "תוכן" למעשים שהאדם נוהג בהם, דהיינו כדי שהנזירות תחול עליו צריך שהוא יעשה את מעשי הנזירות בתורת נזירות, ולולא נתינת התוכן הזו- ה"קבלה" הזו אז אלו היו סתם מעשים בלי משמעות וממילא לא היתה חלה עליו תורת נזירות אע"פ שהוא מחויב לנהוג בנזירות.

וז"ל ר' שמואל:

"דצריך לקבוע שמה שנוהג נזירות מהיום והלאה זה כדי לשלם את חיובו להיות נזיר מחמת נדרו ומשום דבמה שנוהג נזירות בלא שקובע שזה יהא תשלום הנזירות לא חשיב כלל ניהוג נזירות".

כלומר אין בעיה עקרונית עם הקבלה הראשונית לגבי ההתחייבות לנהוג בנזירות, אלא כל מה שחסר זה שיהיו על המעשים תורת נזירות כדי שהנזירות תחול, ובזה נחלקו הראשונים עד כמה צריך דיבור שיגלה לי זאת. המפרש סובר שמספיק אזכור לקבלה הראשונית, ואילו התוס' לא קיבל זאת ונוקט שצריך דיבור מעולה, כי אי אפשר לתת את תורת הנזירות למעשים עם דיבור שלא היה מועיל במקרה רגיל.

ולפי"ז יובנו גם דברי הרא"ש שמזכיר שצריך קבלה בשלא איפטר מן העולם.

ואולי ניתן גם להסביר עפ"ז מדוע הר"ן באוקימתא הראשונה של הגמ' לא מזכיר קבלה, ואילו בביה"ק(בהו"א) הוא מזכיר. שכאשר אדם נזר בביה"ק אז הטומאה סותרת את חלות הנזירות וניהוג המעשים, ולכן שייך לבוא ולומר שבגלל סתירה זו כשרוצה להתחיל לנהוג בתורת נזירות זה לא יועיל, כי הדיבור הראשון מנותק ולכן צריך דיבור שיתן תוכן למעשים. לעומת זאת בשלא איפטר אין את הבעיה

⁴ קושיא זו היא של הגרש"ש עצמו ומובאת בספר הזיכרון לר' חיים שמואלביץ זצ"ל.

⁵ חידושי ר' שמואל ד"ב, ובתוספת ביאור של הרב אורי רותם שליט"א.

הזו, אלא רק יש מרווח של זמן בין הדיבור למעשים, ולכן שם אפשר לומר שלא צריך לתת תוכן למעשים אלא רק צריך שדעת האדם תהיה שמעשים אלו שהוא עושה הם על דעת מה שהוא קיבל בהתחלה, וזה מצטרף לדיבור הראשוני (ולפי"ז הרא"ש יחלוק על הר"ן בנק' זו, שהוא יסבור שגם מרחק של זמן, יוצר ניתוק בין הדיבור הראשוני למעשים ולכן צריך גם במקרה כזה נתינת תוכן למעשים).

למסקנת הגמ' הנזירות חלה גם כשהוא בתוך ביה"ק, ולא צריך קבלה מיוחדת מכיוון שכבר בביה"ק הוא מחויב התגלחת ובשתיית יין, ולכן ממילא יש תורת נזירות על המעשים מכוח האמירה הראשונה כמו שקורה במקרה רגיל.

יש לעיין לפי המהרי"ט והמהרי"ב איך יסבירו את ההו"א של הסוגיא, שהרי אם הנזירות לא חלה בביה"ק וצריך קבלה חדשה אז למה רובץ עליו החיוב לקבל נזירות, דהיינו מכוח מה יש ב"ת? ולחילופין אם זה חל אז למה יש ב"ת ולא בל יחל. וכן א"ת שזה חל על זמן לא מבורר אז למה הוא לא נזיר מספק וצ"ע.

גדר בל תאחר⁶

הגמ' הקשתה בל תאחר היכי משכחת לה בנזיר, וביאר הר"ן דבל תאחר ששייך בקרבנות הוי מחוסר מעשה, אבל בנזיר אי כבר קיבל נזירות הוי כבר נזיר ועובר על בל יאכל ובל יחל ואי לא קיבל ליכא מידי. ותרצה הגמ' באומר לא אפטר מן העולם עד שאהא נזיר מידי דהוה האומר לאשה ה"ז גט שעה אחת קודם מיתתי דאסורה בתרומה מיד שמא ימות.

והקשה הרשב"א "למה לי דאמר טעמא משום דכל שעתא ושעתא אמרינן דלמא מיית, דאטו ב"ת דאמר רחמנא משום דדילמא מיית הוא הא אינו אלא גזירת מלך".

אך הר"ן למד אחרת דחשש מיתה גורם שיחשב כאומר הרי עלי עכשיו, "ה"ק הרי עלי למנות נזירות בענין שלא יהא חשש בדבר שאשלים נזירותי קודם שאפטר מן העולם... הוה ליה כאומר הרי עלי להביא קרבן מידי", דבסתם קרבן אם מת תוך ג"ר אנוס הוי ופטור מב"ת. ואה"נ דיכל להביא מקרה של תוך שנתיים אלא דאז היה עובר על ב"ת רק בתר ג"ר, וכשאומר שלא אפטר עובר מידי. ויתכן דהר"ן הוכרח מחידושו זה, לנקוט שגם נזיר שנטמא עובר מיד דלא כרא"ש, דהסוגיא באה לחדש כיצד עובר מיד ולא כיצד עובר בעלמא.

אבל הרא"ש שסבר דעובר רק אחרי ג"ר צריך ישוב אחר לקושיית הרשב"א.

הנה מדברי הרא"ש שלמד דנזיר שנטמא במזיד אינו עובר עד ג"ר מוכח דפליג על הר"ן וסבר דאפילו אמר הרי עלי קרבן לאלתר אינו עובר עד ג"ר.

ומכאן הוציא הגרנ"ט את יסוד הנדון בסוגיא- האם בל תאחר הוא ארכה של ב"ת של מעלה לפרוע את חובותיו, ואע"פ שכבר התחייב יש לו תוספת זמן, וכך למד הרא"ש ולכן סבר שאפילו אמר מיד, יש לו ג"ר. אבל הר"ן והרשב"א למדו דכל איחור מחייב מיד, אלא דב"ת אינו תוספת זמן אלא הוא זמן הקיום בעצמו, כלומר התורה נותנת לאדם פרק זמן של ג"ר כדי לבצע את התחייבויותיו, ועד הרגע האחרון אינו מאחר כלל, ולפי"ז אם יקציב לעצמו זמן- מיד, יעבור מיד על בל תאחר. האם בל תאחר הוא ג"ר או דבתר ג"ר עובר על ב"ת.

⁶ הוספת מערכת.

לפייז יחלוק הרא"ש על הר"ן באומר תוך שנתיים, דלפי הר"ן חייב בתר ג"ר, דהתורה נתנה רק ג"ר וא"א להמתין יותר ואחריהן יש ב"ת, אבל לפי הרא"ש יש איחור ג"ר אחרי הזמן הקצוב כלומר שנתיים + ג"ר. ולפייז א"ש דבעינן שמא ימות דאליה היו חיינו תוך הזמן כמו תוך שנתיים ולא היה עובר כלל על ב"ת.

הגדרת צדדי החקירה: האם התורה נתנה זמן קיום רק ג"ר והאדם יכול לקצר ולא להאריך, או שהתורה נתנה ארכה לגביית חובות האדם לשמיים.

נ"מ בין שיטת הר"ן לרא"ש תהיה האם יש ענין להקדים ולקיים את נזירותו.⁷

⁷ הרשב"א בתחלת דבריו הוכיח באותות ומופתים דלעולם כל תאחר רק לאחר ג"ר ולא לאלתר, אך הקשה על עצמו מפשט הגמ' דנטמא עובר מיד, הגרנ"ט למד שהרשב"א באמת חוזר בו ולומד כר"ן ולפייז מצוות מלך משמעותה דגזירה אלוקית היא, דיש ג"ר לבצע משימות רוחניות ולא תוספת זמן, הרשב"א עצמו נקט דשמה ימות רק בשביל שמדרבנן יעבור מיד, ונראה דכל מחלוקת הר"ן והרשב"א היא, האם "נעשה כאומר" שימנה נזירות בלי חשש, או שלא נעשה כאומר והחיוב רק מדרבנן, אבל אם נטמא במזיד, מודה הרשב"א שעובר מיד מדאורייתא דאע"פ שנתנה תורה זמן ג"ר מתי לקיים נדריו, אך אם כבר קיבל נזירות, וחייב להיות טהור, עכשיו שנטמא מאחר בידיים את ימי הטהרה ואין תוספת זמן כרא"ש.